

Археология на авторството е невъзможна. Следите на един почерк са затрупани от друг или други. Но дори посочването, маскирано като действително, ни усъмнява, че преди него са несъществуващи събития, книги и автори, скрити сред реални. „Маската“ е само видимост по отношение на начина, по който е изградена книгата на Славейков, тъй като свалянето ѝ не би открило лицето на автора/авторите.

Бихме могли да мислим представените автори и книги като *библиотека*¹⁷. Култът към книгата като материализиран образ на смисъла оформя изданието на Славейков от 1910 г.¹⁸, но се проявява и в прецизното описание на несъществуващите книги – изтънчен вкус към детайли на полиграфичната изработка: „*японска хартия, с илюстрации от най-добрите художници на Острова*“ (с. 119), посочване на различни издания, зачитане в бележките, понякога „*повече от самия текст*“ (с. 28). Благоговеее пред вещността на книгата, пред уникалността на графичния ѝ

¹⁷ Във великолепно есе „Библиотеката“ В. Стефанов мисли „На Острова на блажените“ като библиотека чрез аксиологизирани фигури на Книгата и Твореца. Срещу жестовостта на изключителното (и изключващото) е допускането за друг прочит на тези символизации: *Библиотеката не е една Книга, не е и вместилище на фон(д)*. Тя не е място на определен брой книги, а мислена извън пространството възможност за следващи възможности. *Библиотеката не е йерархия*, а систематизация, подредба на сфери, на полета на мисълта, на типове текстовост. Славейков мистифицира типове текстовост. *Митологичната Книга не е единствената книга*, а безкрайна възможност за възпроизводство на смисли, разпиляващи се варианти, вариации на словото, нескончаемо пораждаща се текстовост. (В: Стефанов, В. *Участта Вавилон. Лица, маски и двойници в българската литература*. С., 2000, с. 182–190.)

¹⁸ „На 1 ноември 1910 г., Ал. Паскалев съобщава в списанието си „Съвременна мисъл“, че „На Острова на Блажените“ „изляза от печат тия дни [...] с най-разкошната досега у нас техника“ (Неделчев, М. Цит. съч., с. 8.) *Култът към книгата* е същностна част от програмата на кръга. В статията „Език и култура“ Пенчо Славейков пише: „А хубавият *външен изглед на една книга* [...] е едно здрависване с автора, със стопанина, една покана, след която вече може да се влезе в интимен разговор с него“. Коментира *печата, шрифта* и го свързва с изписването на българските букви. „Това не е предизвикателство срещу хубостта на нашите букви, на българския шрифт – закръгления, объл или четвъртит, и непретенциозен, но хубав в своята простота.“ (Цит. по: Славейков, П. П. *Събрани съчинения в осем тома*. Т. 5. С., 1959, с. 236.) Според д-р Кръстев: „Да се говори за *ролята на книгата в едно общество*, ще рече да се говори за *ролята на духовните интереси* в това общество; ще рече да се изучава доколко върховните въпроси на духа и на битието правят част от неговия интелектуален живот, доколко проблемите на науката и бляновете на изкуството живеят в духовете.“ Авторът поставя и въпросите за „*пазара на книгата*“ и „*нейната търговска стойност*“. (Кръстев, д-р Кр. *Българската книга*. – В: Кръстев, Кр. *Съчинения*. Т. 2. Съст. Л. Стаматов, С. Янев. С., 2001, с. 279, 285).